
210 . Stâlpu | Județ: Buzău | Punct: Biserica parohială cu hramul Sfântul Dumitru și Sfinții Împărați | Anul: 2001

Anul: 2001

Cod RAN: 49634.10

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Evul Mediu

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Aurel Ioan Botez, Emil Lupu

Instituții: AXEL IMPECO SRL, SC Abral Artproduct SRL București

Raport

În anul 1999 au fost efectuate la ansamblul bisericii parohiale din Stâlpu primele cercetări arheologice, necesare obținerii unor date pentru proiectul de restaurare al bisericii.

Ansamblul actual este alcătuit dintr-un zid de incintă (construit din casete de cărămizi și bolovani de râu), o turlă-clopotniță pe latura de V și biserica, aflată în partea central-nordică.

Istoriografia de până acum considera ansamblul ca fiind o ctitorie mai puțin cunoscută a spătarului Mihai Cantacuzino, realizată în anul 1689. Atribuirea s-a făcut pe baza tabloului votiv (ce-l înfățișează pe spătar și o parte a familiei sale), iar datarea pe baza unui document din 18 martie 1689, reprezentând o ofertă a lui Alexea Rusu către pârcalabul Vâlcu Leicoiu, de a realiza o biserică din lemn în satul Stâlpu, la cererea spătarului Mihai Cantacuzino. Prin urmare, s-a considerat că Vâlcu Leicoiu era un boier din casa spătarului și că acesta din urmă a renunțat la construirea unei biserici de lemn, în favoarea celei actuale. Pe baza unui alt document (din 1710), s-a considerat că la Stâlpu, odată cu biserica ar fi fost ridicată și o reședință boierească (casă sau conac), pe care spătarul a folosit-o cu intermitență.

În cursul sec. XIX biserica și-a pierdut pridvorul și turla-clopotniță de pe nartex, iar peste portretul ctitorului a fost pictat chipul unui boier Damian. O clădire cu parter, aflată în colțul de SE al incintei, a fost demolată înainte de primul război mondial, iar între anii 1936-1938 s-a realizat o restaurare, în urma căreia a fost reabilitată pictura inițială, a fost construit un nou pridvor și o turlă pe naos. Tot atunci, a fost construit turnul-clopotniță actual.

Pentru realizarea proiectului de restaurare a bisericii au fost efectuate minime sondaje arheologice la relația pronaos-naos, pronaos-pridvor, în zona altarului și în două puncte din incintă. Sondajele au fost concomitente cu investigațiile geotehnice asupra fundațiilor și terenului de fundare. Rezultatele obținute au dus la următoarele concluzii:

Biserica a fost unitar construită la nivelul tuturor componentelor sale inițiale. Au fost relevate intervenții constructive din perioada anilor 1936-1938. Au fost parțial surprinse fundațiile unei clădiri aflate în colțul de SE al incintei, contemporană cu zidul de incintă.

A fost determinată stratigrafic existența a două niveluri de locuire, anterioare bisericii cantacuzine.

Având în vedere valoarea și potențialul de informații încă necunoscute, de natură arhitectonică, istorică și arheologică a ansamblului bisericesc, ca și de intervenția ireversibilă asupra sitului arheologic ce va urma la restaurare, propunem efectuarea de cercetări arheologice mai ample.

Informații suplimentare online

[Raportul 1507 din cronica.cimec.ro](#)
[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
